

מי אמר שהוא

פאשיסט?

ובכן, יש לנו ממשלה חדשה, מיפלגה חדשה בשל-טון ומנהיג חדש. אורי אבנרי מצוין בכל הזדמנות שמר בגין אינו פאשיסט. ניתן למנחם בגין את האשראי, ונניח שהוא אינו פאשיסט.

כאילו על-ימנת לחוכיה את ה"אמת" של אורי אבנרי, בא שידור של "כאן ישראל" (השידורים בעיברית לחוץ-לארץ של שידורי ישראל), ופיזר את הספיקות באחד השידורים נכלל ראיון עם חבר-הכנסת מטעם הליכוד אמנון לין, שבו נאמרו דברים מעניינים מאד. אמנון לין טען, שיש לרכז את ענייני הערבים ברשות מרכזית אחת. הוא הוסיף ואמר לנו, שעל הממשלה לקבוע נורמות של התנהגות, אשר הממשלה החדשה מצפה להן מהערבים שתחת שילטונה. במילים אחרות, אם הערבי הולך בתלם יש לטפח אותו, אך אם הוא מרים את ראשו אוי לו.

אמנון לין מבחינו, בדבריו, בין אלמנטים שליליים (כלומר פטריוטים ערבים), לבין אלמנטים חיוביים, או לפי הגדרתו: ערבים המוכנים לחיות במדינת-ישראל ולהתפתח במיסגרת הנכונה (כלומר, קוויזלינגים ערבים). אין בליבוי שמץ של ספק שמר לין יודע על מה הוא מדבר.

לנגד עיני עולה גלריה שלמה של דמויות מן ההיסטוריה הלא-כליכך רחוקה - פטון, פאבל'יץ' וחלינקבה (שני האחרונים היו מפקדי הפאשיסטים ביוגוסלביה ובסלובקיה בזמן הכיבוש הנאצי). אנחנו גם זוכרים מה היה סופם של משתפי-הפעולה עם הכובשים הזרים. אומנם אצל מר לין (כפי שמשתמע מדבריו), כל ערבי הוא אדם נחוח, ולכן לא כדאי לנו לטרוח לחסל אותו. בנייעמו כבר יחסלו אותו כבוגד.

מר בגין עצמו אולי אינו פאשיסט, אבל במיפלתו יש בוודאי אנשים בעלי נטיות פאשיסטיות ברורות.

קראתי מישאל שערכתם (העולם הזה" 2073) על

ח"כ אמנון לין

זהותו של בגין בין אלה שהעלו אותו לשלטון. כל אחד מבוחריו של בגין ראה בו משהו אחר. אנשים חסרי דירות ראו בו מסדר דירות, ראו בו משלטן סדר, פרטיון יוגוסלבי וקצין ב"הגנה" ומה לא. ממש מזעזע לחשוב למה הביא המערך, אם אנשים - מתוך חוסר-ידיעה ובורות גמורה - בחרו בליכוד.

לפי עניית דעתי, גדול ראשי הממשלות שהיו לישראל, חוץ מדוד בן-גוריון, היה יצחק רבין. למרות סלידתו מגנרלים בפוליטיקה, ראיתי במר רבין דמות אחרת. במעמקי ליבי קראתי לו "הגנרל שלמד לחשוב". אבל מישהו החליט לפוצץ את עניין הדולרים של לאה רבין.

מזעזע לחשוב בכמה דם ודמעות יעלה חשבון-הדולרים הזה למדינה.

באחד מהשידורים של "כאן ישראל", נתן לנו משה דיין להבין שכל תנועות-המחאה, "אינן מזויזות" לו. גם ההורים השכולים של מילחמת יום-הכיפורים, לדבריו, אינם רואים את אחריותו למחדל בצורה אובייקטיבית, ועובדה, ועדת-אגרנט החליטה שהוא אינו אשם. אלא מי אשם? לא אתפלא אם דויד אלעזר מתהפך בקיברו למישמע חוצפתו התינונית של האיש.

אני מבין את מנחם בגין. הוא יודע היטב עד כמה אינו פופולארי בעולם, ולעומתו דיין, המזוהה עם הגש-רים הפתוחים ומישטר-הכיבוש הליברלי, נראה כשה תמים.

עוד נמסר לנו, שאריאל שרון ימונה כשר-מודיעין בממשלת הליכוד. מישרו יטפל גם בלוחמה בטרוור ובערביי השטחים. אני מציע לצרף למישרו גם את המישטרה, את מישמר-הגבול ואת כל זרועות הביטחון הפנימי. אז נחיה ממש כמו כל המישטרים שאותם אנו מגנים כלפי חוץ.

אולי לנו, היושבים אלפי קילומטרים מן הבית, נראים הדברים אחרת. אולי קל לבקר ממרחק. אבל החרדה בליבנו אינה קטנה יותר מאשר החרדה של אותם ישראלים שגולה של המדינה יקר להם, והיושבים בארץ. היהדות האמריקאית, שממנה חולבים את מיליוני הדולרים, לא קיבלה בשימחה את תוצאות הבחירות בישראל. גם להם אסור לתת לתהליך הזה להתפתח. אסור לתת ללאומנות הצרופה לדהור ולהביא את המדינה אל המלחמה, אשר כימעט אין ספק שתהיה האחרונה במילחמות האנושות. מדוע תקף רצון ההתאבדות את הציבור הישראלי?

כל שוחרי השלום בישראל הייבים להראות לציבור דרך אחרת, דרך של חיים ושל שלום. ברור שאין בכוחו של איש לשנות את תוצאות הבחירות, כשם שאין לתקן מיידי תוצאות של רעידת-אדמה. אבל דבר אחד ברור: במשך ארבע השנים הבאות, חובה לנסות ולחנך את הציבור למען לא יחזור על עצמו האסון של ה-17 במאי.

יוחנן אדלר, ניויורק

פרום העולם הזה

חרדת הרחוקים מבית

ב-30 בינואר 1933 צעדו המונים משולהבים בחוצות ברלין, כשהם נושאים לפידי-אש. האש שהודלקה לפני ארבעים-וחמש שנים ברחובות הבירה הגרמנית, הסתייבה בלהבות שבהן עלתה ברלין והפכה לתל-חורבות ב-30 באפריל 1945, היום שבו האיש שחזה את אלף שנות הרייך הגרמני הגדול הסיק את מסקנותיו האחרונות, והתאבד בבונקר שלו, ב"מצדה" של התנועה הנאצית. גם המיעוט הקטני שסחף את העם למרד חסר-התועלת נגד רומי, והנושא על מצפנו את חורבן בית שני וגלות עם ישראל, הסיק מסקנות וסיים במצדה בהתאבדות כללית, הגם שספק אם עונש זה שהטיל על עצמו יש בו כדי לכפר, ולו במעט, על חטא חורבן ירושלים.

לא במיקרה הזכיר בגין, בנאום-הניצחון שלו, את שנת 1931 ואת הקונגרס הציוני ה-17. זו היתה נקודת-המוצא למה שהתרחש ב-17 במאי 1977. התנועה הפאשיסטית שצצה במיזרח-אירופה אצל עמים קטנים ומדוכאים, בשנות העשרים והשלשים בהונגריה, רומניה, סלובקיה ופולין, מצאה את התנועה המקבילה לה גם בעם היהודי.

של מושג מה מסוגל הלוחם והמתנחל הגרמני לעשות... קיימת סיפורה משווה, אך רק מעטים עוסקים בעיתונאות משווה. מי שקרא את "מערב" בימים הראשונים שונים אחרי הבחירות, וראה את הכותרות הצהולות, אינו יכול שלא לזכור את גיליונות ה"פאלקישאר כיאובאכטר" אחרי ה-30 בינואר 1933.

מה שכתב בסערת-רוח, כשכל עצמותיו אומרות חדווה, משה שמיר, הקדים וכתב נבלס, עורך ה"פאלקישאר כיאובאכטר", כבר אז. אינך צריך אלא לשנות מילה פה ומילה שם. הרוח הינה אותה רוח, הסיגנון בשני המיקרים זהה לחלוטין. חייב אדם להיות חסר כל הבנה בתהליכים פוליטיים, כדי שלא לראות איזה שירות עצום עלול בגין לעשות להעמקת האחיזה הסובייטית במיזרח-התיכון. מגיע לו, ללא ספק, אות-לנין, על תרומתו להשלת הצבע האדום הלוהט באיזורנו.

היהודים הם עם פיקח. הסובייטים במוסקווה פיקחים לא פחות, וערמומיים אף יותר. הם לא הזדרזו לתקוף את בגין ואת מיפלתו. הם יודעים איזה שירות נאמן לטווח ארוך נותן להם יום המהפכה הבית-רית בישראל.

יחזקאל בוז', קופנהגן

פרום העולם הזה

החתול הפוליטי

פעם אחת, במדינה שכולנו מכירים אותה קצת יותר מדי טוב, זכה מנהיג של מדיניות ה"אף שעל" בבחי-רות... ואיבד את ראשו. ידידים מחו"ל התקבצו סביב מיטת חוליו. "מנחם", הם אמרו לו, "מנחם, נשיאנו לא יכול להיות יותר מאוכזב."

"הגוי זה?" שאל מנחם, "הגוי?" השיבו ידידיו. "אנא, אל תשכח כי הוא זה שמספק לנו את כל הדולאר-רים שלנו, כל הנשק, שלא לדבר על הקול היידידותי היחיד שחוא מעניק לנו בקונגרס האומות."

מנחם צילצל בפעמון, וביקש מהאחות שתיבא לו כמה גלולות אספירין. כשהסתלקו הידידים מחו"ל הוא אמר לעזר, יועצו הנאמן והמסור: "אני יודע כאחרון האנשים השורים על דיברתו". וגם קנאי, החניף לו עזר, שקרא ספר שנכתב בידי איטלקי קדמון בשם מאקיאבלי.

עזר חשב הלצתי: "מה דעתך להציב מנהיג של מיפלת העבודה, אותה דפקנו בבחירות האחרונות, לתפקיד שרי-החץ?" מנחם הציע לעזר גלולת אספירין והצביע לעבר ראשו.

"אם נצליח עם מדיניות האף-שעל שלנו, זאת תהיה תהילת הנצח שלך", קד עזר קידה עמוקה. "אבל מה יהיה אם לא נצליח?" שאל מנחם. עזר חייך חיוך של

ניצחון: "אז נוכל תמיד להאשים בכישלון את שר-החץ שלנו, הנוכל הבוגד."

"יפה, אבל היכן תמצא בוגד כזה?" מיקפק מנחם. מבלי לומר מילה נוספת לריק הרים עזר את אפרסכת חטלפון: "שמע, משה..." כאשר הניח עזר את השמפרת הוא שפע חיוכים. שני הגברים לחצו ידיים, חיבקו איש את רעהו ודמעות של שימחה זלגו מעיניהם הנאמנות. אילולא היה מנחם תרוק למיטתו, ייתכן שהיו יוצאים בריקוד הורה מסביב לה.

מצידו השני של הקו לחץ משה את ידי רעייתו. הם חיבקו זה את זה, ניגבו דמעות מלחייהם. "אם רק אצליח במדיניות האף-שעל..." התפלל משה. "בוודאי שתצליח", אמרה לו רחל, "אתה, עם הקשרי שלך, הכאריזמה והסכס-אפיל."

"אבל מה יהיה אם אכשל?" שאל משה.

הוא עצמו מצא את התשובה: "אם אכשל, אוכל תמיד לחזור אל חברי מיפלת העבודה ולומר להם: תראה יצחק, תראה שמעון, הסתכנתני עד כדי להיות מכונה זונה בפי כל המדינה. קיבלתי את ההצעה לנסות לממש את מצע מיפלתנו: שטחים תמורת שלום. מה שעשיתי היה רק הקרבה עצמית."

כך שאם אתם סבורים שזיהיתם את המדינה שבה מדובר... האם הבחנתם גם בכך שרוב הפוליטיקאים של אותה מדינה נופלים ובכל מיקרה, על ארבעת רגליהם?

יוסף שריק, תל-אביב